

Rolnummers 6489 en 6490
Arrest nr. 128/2017 van 9 november 2017

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 21, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, gesteld door de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en E. De Groot, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij arresten nrs. 235.564 en 235.563 van 28 juli 2016 respectievelijk in zake de bv bvba « T.D.H.D.J. » en anderen tegen het Waalse Gewest, tussenkomende partijen : de cvba « Intermediance & Partners » en anderen, en in zake de bv bvba « Association des Yernaux » en anderen tegen het Waalse Gewest, tussenkomende partijen : Pierre Decoster en anderen, waarvan de expedities ter griffie van het Hof zijn ingekomen op 5 augustus 2016, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wanneer het, zoals te dezen, in die zin wordt geïnterpreteerd dat het de mogelijkheid biedt op identieke wijze, enerzijds, het verlies van belang van een verzoekende partij die niet tijdig een toelichtende memorie heeft ingediend in het kader van een gewone procedure tot nietigverklaring en, anderzijds, het verlies van belang van een verzoekende partij die niet tijdig een toelichtende memorie heeft ingediend in het kader van een procedure tot nietigverklaring na een arrest tot schorsing van de bestreden akte en het afzien van het voortzetten van de procedure van de tegenpartij te vermoeden ?

2. Schendt artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wanneer het, zoals te dezen, in die zin wordt geïnterpreteerd dat het de mogelijkheid biedt het verlies van belang van de verzoekende partij in het voormelde kader te vermoeden, terwijl het de Raad van State niet de mogelijkheid biedt het belang van de tussenkomende partij om in rechte op te treden na te gaan, zelfs indien die partij tussenkomt ter ondersteuning van een tegenpartij die niet de voortzetting van de procedure heeft gevorderd ?

3. Schendt artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wanneer het, zoals te dezen, in samenhang gelezen met artikel 17, § 6, van dezelfde wetten, in die zin wordt geïnterpreteerd dat het de tegenpartij de mogelijkheid biedt dat zij door een tussenkomende partij wordt ondersteund en dat die volledig in haar plaats treedt, zelfs indien die tegenpartij heeft nagelaten de voortzetting van de procedure te vorderen, terwijl de verzoekende partij die zou hebben nagelaten de voortzetting van de procedure te vorderen na een arrest waarbij een vordering tot schorsing wordt verworpen, of een verzoekende partij die te laat de toelichtende memorie na het arrest tot schorsing zou hebben bezorgd, niet op dezelfde wijze kan worden ondersteund door een tussenkomende partij en terwijl die niet in haar plaats kan treden ? ».

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 6489 en 6490 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

Memories zijn ingediend door :

- de bv bvba « Association des Yernaux », de bv bvba « EPY-EGG », de bv bvba « T.D.H.D.J. », de bv bvba « P.F.H.D.J. », de bv bvba « PV-HDJ », de bv bvba « SCPRL JF. DEPUIS » en Jacqueline Duchâteau, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. F. Jongen, advocaat bij de balies van Waals Brabant en Luxemburg;

- Marc Deguide, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Lejeune en Mr. G. Gailliet, advocaten bij de balie te Luik (in de zaak nr. 6490).

Bij beschikking van 7 juni 2017 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen te hebben gehoord, beslist dat de zaken in staat van wijzen zijn, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 21 juni 2017 en de zaken in beraad zullen worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, zijn de zaken op 21 juni 2017 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen*

Bij de Raad van State zijn op 21 mei 2015 vijf verzoekschriften (zaak nr. 6489) en twee verzoekschriften (zaak nr. 6490) ingediend die alle strekken tot de nietigverklaring van de beslissingen die door de Waalse Regering zijn genomen in het kader van dezelfde overheidsopdracht, ook al betreffen die beroepen verschillende loten. De betwiste overheidsopdracht betreft het aanwijzen van gerechtsdeurwaarders die belast worden met de invordering van schuldvorderingen, vanaf de ingebrekestelling die een verjaringsstuitende werking heeft tot en met de gedwongen tenuitvoerlegging.

Bij de arresten van 23 juni 2015, nrs. 231.717 (zaak nr. 6489) en 231.715 (zaak nr. 6490), heeft de Raad van State de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de uitvoering van de bestreden beslissingen bevolen en heeft hij de vorderingen tot tussenkomst ingewilligd die zijn ingesteld door elf partijen, deurwaarders of deurwaarderskantoren (zaak nr. 6489), en door tien andere partijen, ook deurwaarders of deurwaarderskantoren (zaak nr. 6490), waarbij die tussenkomende partijen de begunstigen zijn van de gunning van de in het geding zijnde opdracht.

Op 3 september 2015 heeft de griffie van de Raad van State de verzoekende partijen ervan op de hoogte gebracht dat het Waalse Gewest, tegenpartij, zich ervan had onthouden een memorie toe te sturen als antwoord op de memories die zijn ingediend door de verschillende tussenkomende partijen, die deden gelden dat zij verzochten dat de procedure zou worden voortgezet.

De verzoekende partijen hebben de toelichtende memorie niet binnen de termijn van 60 dagen ingediend, aangezien hun memorie is ingediend op 4 november 2015, terwijl de laatste nuttige dag maandag 2 november 2015 was.

De auditeur van de Raad van State heeft dan, op 28 december 2015, gevraagd dat de procedure georganiseerd bij artikel 14*bis* van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in werking wordt gesteld. De partijen werden ervan op de hoogte gebracht dat zij konden worden gehoord, hetgeen de verzoekende partijen in de beide zaken vroegen.

In die context is het dat de Raad van State heeft opgemerkt dat in beginsel het ontbreken van het vereiste belang diende te worden vastgesteld en dat de beroepen tot nietigverklaring dienden te worden verworpen onder voorbehoud evenwel dat de verzoekende partijen op de terechtzitting waarom zij hebben verzocht een geval van overmacht doen gelden dat te hunnen aanzien het niet toesturen binnen de opgelegde termijn van een memorie van wederantwoord of, zoals in de beide voorliggende gevallen, van een toelichtende memorie verschoonbaar kan maken, hetgeen de Raad van State ertoe moest brengen het ontbreken van het vereiste belang niet te betwisten.

In het verwijzingsarrest verwerpt de Raad van State drie van de in hoofdorde, in ondergeschikte orde en in meer ondergeschikte orde aangevoerde argumenten en neemt hij het vierde in aanmerking, waarbij de verzoekende partijen vroegen dat aan het Hof de drie prejudiciële vragen met betrekking tot artikel 21, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, worden gesteld.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van een begunstigde gerechtsdeurwaarder, tussenkomen­de partij voor de Raad van State

A.1.1. Een van de tussenkomen­de partijen in de zaak nr. 6490, een gerechtsdeurwaarder aan wie de betwiste overheidsopdracht is gegund, vraagt aan het Hof dat het de drie prejudiciële vragen ontkennend beantwoordt.

A.1.2. Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag betoogt zij dat vanaf het ogenblik dat een verzoekende partij een schorsingsarrest heeft verkregen, zij zich in een situatie bevindt die vergelijkbaar is met die van de verzoekende partij in een gewone procedure. De omstandigheid dat de bestreden akte het voorwerp heeft uitgemaakt van een schorsingsarrest verandert daaraan niets. Het is niet waar dat, zoals de verzoekende partijen beweren, het vermoeden van het verlies van belang niet ten doel zou hebben om, in bepaalde omstandigheden, de duur van de procedure te verkorten. Dat vermoeden vloeit immers niet voort uit het feit dat de tussenkomen­de partijen om de voortzetting van de procedure hebben kunnen verzoeken (artikel 17, § 6, van de wetten op de Raad van State) maar uit het feit dat de verzoekende partijen geen toelichtende memorie hebben ingediend (artikel 21, tweede lid). De verplichting om een dergelijke memorie in te dienen is een vormvereiste. De wetgever mag van elke verzoekende partij verwachten dat zij meewerkt aan het snelle en doeltreffende verloop van de procedure voor de Raad van State. De tussenkomen­de partij verwijst naar het arrest van het Hof nr. 150/2001 van 20 november 2001.

A.1.3. De tweede prejudiciële vraag zou geen antwoord behoeven, zo is de tussenkomen­de partij voor de Raad van State van mening : het verwijzingsarrest heeft de kwestie van het belang beslecht, die trouwens ambtshalve door de Raad van State kan worden opgeworpen wegens het karakter van openbare orde van de vereiste in verband met het bestaan van een belang.

A.1.4. Ten aanzien van de derde prejudiciële vraag is het niet juist dat de tegenpartij door de tussenkomen­de partij wordt « ondersteund » of dat die « volledig in haar plaats treedt » wanneer die als enige een vordering tot voortzetting van de procedure indient.

Eenzijds kan de tegenpartij de indiening van een dergelijke vordering vaststellen en het overbodig achten die in te stellen. Anderzijds is de tegenpartij, indien zij beslist een einde te maken aan de procedure tot nietigverklaring, daartoe geenszins verplicht door het initiatief van de tussenkomen­de partij alleen : het komt haar dan toe haar bestreden beslissing in te trekken.

De respectieve belangen van de tegenpartij en de tussenkomen­de partij ten aanzien van de handhaving van de bestreden akte mogen trouwens niet met elkaar worden verward. De beslissing van de tegenpartij zou het voorwerp kunnen uitmaken van een beroep tot nietigverklaring vanwege de tussenkomen­de partij. Vanuit dat oogpunt is hun situatie niet vergelijkbaar.

Standpunt van de verzoekende partijen voor de Raad van State

A.2.1. Volgens de verzoekende partijen voor de Raad van State moet artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State worden gelezen in samenhang gelezen met artikel 8 van de algemene procedureregeling, hetgeen, ondanks de dubbelzinnigheid van de formulering van die bepaling, impliceert dat het indienen door de verzoekende partij van een toelichtende memorie een verplichting vormt waarbij het verzuim ervan wordt bestraft met de vaststelling van het verlies van het vereiste belang.

A.2.2. Derhalve dient, in de door de Raad van State gegeven interpretatie van de in het geding zijnde bepaling, de eerste prejudiciële vraag bevestigend te worden beantwoord.

Door het verlies van belang van een verzoekende partij die niet tijdig een toelichtende memorie heeft ingediend in het kader van een gewone procedure tot nietigverklaring op dezelfde wijze te vermoeden als het verlies van belang van een verzoekende partij die niet tijdig een toelichtende memorie heeft ingediend in het kader van een procedure tot nietigverklaring na een arrest tot schorsing van de bestreden akte en het afzien van het

voortzetten van de procedure van de tegenpartij, waarbij die laatste ook de op handen zijnde intrekking van de geschorste akte aankondigt, heeft de Raad van State immers twee aanzienlijk verschillende situaties op identieke wijze behandeld. De verzoekende partijen zijn van mening dat de lering die door het Hof is afgeleid in zijn arrest nr. 21/2002 van 23 januari 2002 in het thans voorliggende geval niet kunnen worden overgenomen in zoverre, hoewel de tegenpartij de verzoekende partijen wel degelijk genoegdoening heeft gegeven door niet de voortzetting van de procedure te vorderen en door de intrekking van de bestreden akten aan te kondigen - hetgeen het verlies van het belang bij het beroep bij de verzoekende partijen had kunnen laten vermoeden -, die omstandigheid is geneutraliseerd door de door de tussenkommende partijen geformuleerde vordering tot voortzetting van de procedure, zodat de verzoekende partijen zich in een situatie geplaatst zien waarin hun belang om in rechte op te treden blijft bestaan.

A.2.3. Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag volgt uit artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, in samenhang gelezen met artikel 19, dat zowel de verzoekende partijen als de tussenkommende partijen moeten doen blijken van een belang om voor de Raad van State in rechte op te treden, belang dat, volgens de rechtspraak van de genoemde Raad, moet blijven bestaan tot de uitspraak van het vernietigingsarrest.

Derhalve heeft de Raad van State, door het vermoeden van het verlies van belang op de verzoekende partijen toe te passen door het feit dat zij hebben verzuimd hun toelichtende memorie in te dienen terwijl hij tegelijkertijd zich ervan onthoudt het belang na te gaan dat de tussenkommende partijen erbij hebben om de voortzetting van de procedure te vorderen - die te dezen dat belang hadden verloren in zoverre zij met de tegenpartij een overeenkomst hadden ondertekend die ertoe strekt de opdracht waarvan zij zegden de gunning na te streven, te vervangen -, een verschil in behandeling doen ontstaan tussen twee categorieën van personen die zich in vergelijkbare situaties bevinden.

Reeds vanaf het begin blijkt niet dat het verschil in behandeling op een objectief criterium berust.

Bovendien kan het verschil in behandeling tussen de verzoekende en de tussenkommende partijen niet redelijkerwijs worden verantwoord gelet op de doelstelling met het oog waarop het vermoeden van het verlies van belang is ingesteld.

Het feit dat niet wordt nagegaan of de tussenkommende partijen belang erbij hebben de voortzetting van de procedure te vorderen op het ogenblik dat die vordering wordt geformuleerd, zelfs al is dat belang verdwenen, stelt de vaststelling van die verdwijning immers alleen maar uit en verlengt daardoor onnodig de duur van de genoemde procedure, die, zonder die ten onrechte geformuleerde vordering, het voordeel van een verkorte behandeling had kunnen genieten.

A.2.4. Ook de derde prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Artikel 21, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het te dezen door de verwijzende rechter wordt toegepast en geïnterpreteerd, in samenhang gelezen met artikel 17, § 6, heeft immers tot gevolg dat een verschillende behandeling wordt voorbehouden aan de tegenpartij, enerzijds, door haar de mogelijkheid te bieden dat zij door een tussenkommende partij wordt ondersteund en dat die volledig in haar plaats treedt, zelfs indien zij heeft nagelaten de voortzetting van de procedure te vorderen, en aan de verzoekende partijen, anderzijds, door hen niet de mogelijkheid te bieden dat zij op dezelfde wijze door een tussenkommende partij worden ondersteund en dat die in hun plaats treedt in het geval waarin zij zouden hebben nagelaten de voortzetting van de procedure te vorderen na een arrest waarbij hun vordering tot schorsing wordt verworpen, of in het geval waarin zij te laat de toelichtende memorie na het arrest tot schorsing zouden hebben toegestuurd.

Hoewel zij zich in vergelijkbare situaties bevinden, geniet de tegenpartij echter krachtens artikel 17, § 6, - dat bepaalt dat elke partij die een belang heeft bij de beslechting van de zaak een vordering tot voortzetting van de procedure kan indienen - het voordeel van de mogelijkheid dat zij door de tussenkommende partijen wordt ondersteund en, in het thans voorliggende geval, dat die volledig in haar plaats treden, terwijl noch artikel 17, § 7, - dat ten aanzien van de verzoekende partij een vermoeden van afstand van geding instelt na het arrest waarbij de vordering tot schorsing wordt afgewezen - noch artikel 21, tweede lid, die de verzoekende partijen dezelfde mogelijkheid bieden.

Het blijkt niet dat dat verschil in behandeling op een objectief criterium berust.

Bovendien kan, zoals voor de tweede prejudiciële vraag is gesteld, het verschil in behandeling tussen de verzoekende partijen en de tegenpartij niet redelijkerwijs worden verantwoord, gelet op de doelstelling met het oog waarop het vermoeden van belangeloosheid bij de procedure is ingesteld.

- B -

B.1. De prejudiciële vragen betreffen artikel 21, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, toegepast in het kader van een beroep tot nietigverklaring na een arrest tot schorsing van de bestreden akte en het afzien van het voortzetten van de procedure door de tegenpartij.

De in het geding zijnde bepaling luidt :

« Wanneer de verzoekende partij de termijnen voor het toesturen van de memorie van wederantwoord of van de toelichtende memorie niet eerbiedigt, doet de afdeling, nadat de partijen die daarom verzocht hebben, gehoord zijn, zonder verwijl uitspraak, waarbij het ontbreken van het vereiste belang wordt vastgesteld ».

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

B.2.1. De verwijzende rechter vraagt aan het Hof of de voormelde bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt wanneer zij, zoals te dezen, in die zin wordt geïnterpreteerd dat zij het vermoeden toestaat van het verlies van belang van een verzoekende partij die niet tijdig een toelichtende memorie heeft ingediend, niet alleen in het kader van een gewone procedure tot nietigverklaring maar ook in het kader van een procedure tot nietigverklaring na een arrest tot schorsing van de bestreden akte en het afzien van het voortzetten van de procedure door de tegenpartij.

B.2.2. Uit de motivering van het verwijzingsarrest volgt dat aan het Hof een vraag wordt gesteld over de grondwettigheid van de in het geding zijnde bepaling in de hypothese dat een tussenkomende partij in de procedure voor de Raad van State, vraagt het beroep tot nietigverklaring te verwerpen, nadat de Raad van State de bestreden akte heeft geschorst en nadat de tegenpartij ervan heeft afgezien de procedure tot nietigverklaring voort te zetten.

B.3.1. De regel volgens welke het niet toesturen van een toelichtende memorie binnen de opgelegde termijn de Raad van State ertoe verplicht in beginsel vast te stellen dat het vereiste belang ontbreekt, is in de gecoördineerde wetten ingevoegd bij artikel 1 van de wet van 17 oktober 1990.

Die regel, die « stringente gevolgen aan het niet respecteren van de termijnen » verbindt, maakt deel uit van een aantal maatregelen die ertoe strekken de duur van de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in te korten, teneinde de achterstand van dat rechtscollege weg te werken (*Parl. St.*, Senaat, 1989-1990, nr. 984-1, pp. 1-3; *ibid.*, nr. 984-2, p. 2).

B.3.2. De in het geding zijnde regeling is duidelijk en doet geen bijzondere moeilijkheden ontstaan op het vlak van uitlegging.

Ook indien de verwerende partij niet tijdig een memorie van antwoord heeft ingediend, mag van de verzoekende partijen worden verwacht dat zij blijf geven van een volgehouden belangstelling in het voortzetten van de procedure tot nietigverklaring van de akte die het voorwerp heeft uitgemaakt van een schorsingsarrest. In dat geval brengt de hoofdgriffier hen ervan op de hoogte dat ze de memorie van wederantwoord mogen vervangen door een toelichtende memorie bij het verzoekschrift (artikel 14*bis*, § 2, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State), zodat de verzoekende partijen opnieuw worden ingelicht over de gevolgen van de niet-naleving van de termijn van zestig dagen waarin zij hun toelichtende memorie kunnen verzenden.

De inhoud van die memorie kan zich beperken tot de mededeling, door de « verzoekende partij », dat haar belang blijft bestaan.

Wanneer de voormelde termijn van zestig dagen niet wordt nageleefd, licht de griffie van de Raad van State de verzoekende partijen en de andere partijen erover in dat de afdeling bestuursrechtspraak het ontbreken van het vereiste belang van de verzoekende partijen zal vaststellen, tenzij een van die partijen verzoekt om te worden gehoord (artikel 14*bis*, § 1, eerste lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948, vervangen bij artikel 1 van een koninklijk besluit van 26 juni 2000). Wanneer een dergelijk verzoek wordt geformuleerd,

worden alle partijen opgeroepen om op korte termijn te verschijnen en te worden gehoord (artikel 14bis, § 1, derde lid, van hetzelfde besluit van de Regent, vervangen bij artikel 1 van hetzelfde koninklijk besluit). De «verzoekende partijen» kunnen dan vrij de redenen aanvoeren waarom zij hun toelichtende memorie na het verstrijken van de opgelegde termijn hebben overgezonden (*Parl. St.*, Senaat, 1989-1990, nr. 984-1, p. 3). Zij kunnen dan ontsnappen aan de zware sanctie bestaande in de onontvankelijkheid van het beroep, die in beginsel voortvloeit uit de niet-naleving van de voormelde termijn, door het bestaan van overmacht aan te tonen (RvSt, 24 oktober 2001, nr. 100.155, *Willicquet*; 2 maart 2007, nr. 168.444, *Koninklijke Federatie van Belgische Transporteurs en anderen*; 29 juni 2012, nr. 220.116, *Robe*; 11 september 2012, nr. 220.559, *TNT Airways*). De toelichting van de verzoekende partijen kan de Raad van State ervoor behoeden dat hij de in het geding zijnde procedureregels op overdreven formalistische wijze zou toepassen.

De in het geding zijnde maatregel zou overdreven zijn indien hij de verzoekende partijen zou verrassen door aan hun stilzitten een interpretatie te geven die zij niet konden voorzien. Zulks is niet het geval voor de in het geding zijnde bepaling: zij wordt hun door de griffier in herinnering gebracht wanneer hij hun kennisgeeft van de memorie van antwoord of hen ervan verwittigt dat de tegenpartij geen memorie heeft ingediend, zodat aldus hun aandacht wordt gevestigd op het verlies van hun belang dat uit hun stilzitten zal worden afgeleid.

Rekening houdend met de doelstellingen die hij nastreefde, kon de wetgever derhalve redelijkerwijze bepalen dat de sanctie van artikel 21, tweede lid, van toepassing zou zijn op alle verzoekende partijen, ongeacht of zij al dan niet vooraf de schorsing van de akte die zij aanvechten zouden hebben verkregen.

B.4. De eerste prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Ten aanzien van de tweede en de derde prejudiciële vraag

B.5. In de tweede prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht de situatie te vergelijken van de verzoekende partijen in de interpretatie volgens welke de in het geding zijnde bepaling de mogelijkheid biedt het verlies van hun belang in het in B.2.1 beschreven geval te vermoeden, terwijl zij de Raad van State niet de mogelijkheid biedt het belang van de tussenkomen partij

om in rechte op te treden na te gaan, zelfs al komt die partij tussen ter ondersteuning van een tegenpartij die niet de voortzetting van de procedure heeft gevorderd.

B.6. In de derde prejudiciële vraag wordt verzocht een vergelijking te maken tussen, enerzijds, de situatie van de tegenpartij, in de interpretatie van de in het geding zijnde bepaling volgens welke zij door een tussenkommende partij zou kunnen worden ondersteund en die volledig in haar plaats zou kunnen treden, zelfs indien de tegenpartij heeft nagelaten de voortzetting van de procedure te vorderen, en, anderzijds, de situatie van de verzoekende partij die zou hebben nagelaten de voortzetting van de procedure te vorderen na een arrest waarbij een vordering tot schorsing wordt verworpen, of van een verzoekende partij die te laat de toelichtende memorie na het arrest tot schorsing zou hebben toegestuurd, die niet op dezelfde wijze kan worden ondersteund door een tussenkommende partij, die niet in haar plaats kan treden.

In die interpretatie van artikel 21, tweede lid, in samenhang gelezen met artikel 17, § 6, van dezelfde gecoördineerde wetten op de Raad van State, zou er een verschil in behandeling zijn tussen de tussenkommende partij die de voortzetting van de procedure kan vorderen na een arrest waarbij de schorsing van de bestreden akte wordt bevolen, terwijl de tegenpartij een dergelijke vordering niet instelt, en de situatie van de tussenkommende partij die de voortzetting van de procedure niet kan vorderen na een arrest waarbij de vordering tot schorsing van de bestreden akte wordt verworpen, terwijl de verzoekende partij een dergelijke vordering niet instelt, of een tussenkommende partij die de voortzetting van de procedure niet kan vorderen, wanneer op basis van artikel 21, tweede lid, het verlies van belang van de verzoekende partij wordt vastgesteld.

B.7. Die beide vragen dienen samen te worden behandeld.

B.8.1. Artikel 17, §§ 6 en 7, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt :

« § 6. De afdeling bestuursrechtspraak kan volgens een door de Koning bepaalde versnelde procedure de akte of het reglement vernietigen indien de verwerende partij of degene die een belang heeft bij de beslechting van de zaak geen vordering tot voortzetting van de procedure heeft ingediend binnen dertig dagen te rekenen van de kennisgeving van het arrest waarbij de schorsing of de voorlopige maatregelen worden bevolen of de voorlopige schorsing of de voorlopige maatregelen worden bevestigd.

§ 7. Ten aanzien van de verzoekende partij geldt een vermoeden van afstand van geding indien de verzoekende partij, nadat de vordering tot schorsing van een akte of een reglement of de vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen afgewezen is, geen verzoek tot voortzetting van de procedure indient binnen een termijn van dertig dagen te rekenen van de kennisgeving van het arrest ».

Die bepaling werd oorspronkelijk als artikel 17, § 4bis en § 4ter, in de gecoördineerde wetten op de Raad van State ingevoerd bij artikel 8 van de wet van 4 augustus 1996 tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Het was de bedoeling van de wetgever de partijen te verplichten om, na afloop van een procedure in kort geding, na te gaan of het wenselijk is dat de procedure tot nietigverklaring wordt voortgezet (*Parl. St.*, Senaat, 1995-1996, nr. 1-321/1, p. 6).

B.8.2. Bij zijn arresten nrs. 88/98 en 143/2002 oordeelde het Hof, ten aanzien van die maatregel, dat, hoe zwaar ook het gevolg van de niet-naleving van de termijn die geldt voor de indiening van een verzoek tot voortzetting van de rechtspleging voor een verzoekende partij moge zijn, een dergelijke maatregel niet kennelijk onevenredig is ten aanzien van de door de wetgever nagestreefde doelstelling, die erin bestaat de duur van de rechtspleging in te korten en de verzoekende partij ertoe aan te zetten de procedure niet onnodig te rekken, gelet op het algemeen rechtsbeginsel dat de gestrengheid van de wet in geval van overmacht of van onoverwinnelijke dwaling kan worden gemilderd, beginsel waarvan de betrokken wet niet is afgeweken.

B.8.3. De tussenkommende partij die de verzoekende partij ondersteunt moet eveneens de gevolgen van de ontstentenis van een verzoek tot voortzetting van de procedure door de hoofdverzoeker of van de ontstentenis van een tijdige memorie van wederantwoord of een toelichtende memorie van de hoofdverzoeker, ondergaan. Door te opteren voor de vrijwillige tussenkomst in plaats van voor het indienen van een beroep tot vernietiging, kiest de tussenkommende partij die de verzoekende partij ondersteunt echter vrijwillig een type van procedure dat bepaalde voordelen biedt maar waarbij zij evenmin onwetend kan zijn van de situatie van afhankelijkheid ten opzichte van de hoofdprocedure, met inbegrip van de risico's die inherent zijn aan dat statuut.

De partij die niet de weg van het beroep tot vernietiging kiest, kan zich niet beklagen over de gevolgen die voor haar voortvloeien uit de ontstentenis van een verzoek tot voortzetting van de procedure door de hoofdverzoeker of van de ontstentenis van een tijdige memorie van wederantwoord of een toelichtende memorie vanwege de hoofdverzoeker.

B.8.4. Artikel 17, § 6, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State heeft overigens niet ten doel een tussenkomen partij de mogelijkheid te bieden zich in de plaats te stellen van de verwerende partij, maar elke partij die belang heeft bij de beslechting van de zaak de mogelijkheid te bieden de toepassing te beletten van de versnelde procedure na een arrest waarbij een schorsing wordt bevolen en aldus zijn eigen belang te doen gelden, dat kan verschillen van dat van de verwerende partij.

Zoals de verwijzende rechter zelf lijkt te suggereren, berust de kwestie van het belang om in rechte op te treden op een onjuist uitgangspunt, namelijk dat de Raad van State niet ambtshalve zou kunnen onderzoeken of een partij die tussenkomen ter ondersteuning van de tegenpartij een actueel en zeker belang behoudt bij haar vordering tot voortzetting van de procedure.

Hieruit volgt dat de tweede prejudiciële vraag uitgaat van een verkeerde premisse en dat zij geen antwoord behoeft.

B.8.5. Gelet op het voorgaande is het verschil in behandeling tussen de tussenkomen partij die de voortzetting van de procedure kan vorderen na een arrest waarbij de schorsing van de bestreden akte wordt bevolen, terwijl de verwerende partij een dergelijke vordering niet instelt, en de tussenkomen partij die de voortzetting van de procedure niet kan vorderen na een arrest waarbij de vordering tot schorsing van de bestreden akte wordt verworpen terwijl de verzoekende partij een dergelijke vordering niet instelt, of wanneer op basis van artikel 21, tweede lid, het verlies van belang van de verzoekende partij wordt vastgesteld, niet zonder redelijke verantwoording.

B.9. De derde prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 21, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, in samenhang gelezen met artikel 17, § 6, van die wetten, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 9 november 2017.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels